

Vaasa, 25.11.2013

Saba Tuuli Oy Ab
Koulukatu 3-5
65100 VAASA

LAUSUNTO PESOLA- KORKEANMAA TUULIVOIMAHANKKEEN ARVIOINTIOHJELMASTA, Soini

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

1.1. Hanke

Hankkeen nimi: Pesola-Korkeanmaan tuulivoimahanke
YVA- menettelystä ja
Korkeanmaan alueesta vastaava: Saba Tuuli Oy Ab, Koulukatu 3-5, 65100 VAASA
Pesolan alueesta vastaava: Suomen Hyötytuuli Oyj, PL 9, 28101 PORI
Hankkeesta vastaavan YVA- konsultti: Ramboll Finland Oy, Niemenkatu 73, 15140 LAHTI

Yhteysviranomainen: Etelä- Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, PL 262, 65101 VAASA

Arviointiohjelma on saapunut postitse: 14.8.2013

1.2. YVA- menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun asetuksen (713/2006) 6§ hankeluettelon mukaan kohdan 7) alakohdan e) mukaan YVA- menettelyä sovelletaan tuulivoimahankkeisiin, kun yksittäisten voimalaitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 30 MW.

YVA- menettelyn tarkoituksena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA- menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on, mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä, sekä miten arviointimenettely tullaan järjestämään. Arviointiohjelmasta saatujen lausuntojen ja kannanottojen sekä selvitysten perusteella laaditaan seuraavassa vaiheessa ympäristövaikutusten arviointiselostus. Arviointiselostuksessa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomainen kokoaa eri tahoilta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta oman lausuntonsa, jossa tarkastellaan arviointiselostusta koskevien YVA-asetuksen mukaisten sisällöllisten vaatimusten toteutumista. YVA- menettely päättyy tähän.

Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on liitettävä mahdollisiin lupa- tai muihin hankkeen toteuttamista edellyttäviin hakemuksiin. Päätöksen tekijän on todettava päätöksessään, miten lausunto on otettu huomioon.

YVA- menettelyn sovittaminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

YVA- menettely on ollut tarkoitus sovittaa yhteen maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen tuulivoimayleiskaavoitukseen. Arviointiohjelmassa tätä on kuvattu melko ylimalkaisesti.

1.3. Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset

Alueiden käytön suunnittelua ja rakentamista säätelee maankäyttö- ja rakennuslaki.

Alueella on voimassa Etelä- Pohjanmaan liiton laatima maakuntakaava, jonka ympäristöministeriö on vahvistanut. Suunnittelualue sijaitsee maakuntakaavassa pääosin merkinnöittä jätetylle alueelle. Pesolan alueen pohjoisosassa on osoitettu turvetuotantovyöhykkeeksi. Merkinnän suunnittelumääräyksenä todetaan mm., että suopohjien jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueelliset maankäyttötarpeet.

Pesolan alueen lounaispuolella sijaitseva Pesolan taloryhmä on osoitettu valtakunnallisesti merkittäväksi arvokkaaksi kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi kohteeksi. Lisäksi kohde on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi. Kohteella ja alueella on suunnittelumääräys.

Alueen eteläosassa on merkintä 400 kV voimajohdosta, jolla on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Korkeanmaan eteläosa sijoittuu matkailun vetovoima- alueelle (mv) (Kuninkaanpuisto), jonka erityispiirteenä on luontomatkailu ja virkistys. Merkinnällä on erillinen suunnittelumääräys.

Etelä-Pohjanmaan tuulivoimatuotantoa koskevassa vaihemaakuntakaavan valmistelussa on käsitelty Pesola- Korkeanmaan tuulivoimapuiston aluetta ja alustava aluevaraus on huomioitu. Hankealueella ei ole voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa tai asemakaavaa.

Soinin kunta on käynnistänyt maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen tuulivoimayleiskaavan laatimisen hankealueelle samanaikaisesti YVA- menettelyn kanssa.

Rakennushankkeet edellyttävät maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisia lupia.

Muita tarvittavia lupia ja lausuntoja on kuvattu ohjelmassa (lentoestelupa, Finavian lausunto, Puolustusvoimien lausunto, ympäristölupa).

Arviointiohjelman Sähkönsiirtolinjojen suunnittelu ja luvat -kohdassa on mainittu Energiamarkkinaviraston lupa, tutkimuslupa, lunastuslupa ja liittymissopimus sähköverkkoon.

Tutkimuslupaa ei kuitenkaan haeta Etelä-Pohjanmaan ELY- keskukselta, kuten kohdassa mainitaan, vaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastosta.

Ympäristölupa naapurussuhdelain perusteella on lupaluettelossa.

Muiden, kuten luonnonsuojelulain ja vesilain mukaisten lupien tarve on tarkistettava hankesuunnitelman ja kaavoituksen edetessä. Jälkimäinen voi tulla kysymykseen esimerkiksi jos maakaapeleita vedetään vesistöjen läpi.

Hanketta koskeviin lupahakemuksiin liitetään arviointiselostus ja yhteysviranomaisen arviointiselostuksesta antama lausunto.

1.4. Hanke, sen tarkoitus, sijainti ja esitetyt vaihtoehdot

Tarkoitus

Valtioneuvosto hyväksyi 6.11.2008 Suomelle ilmasto- ja energiastrategian ilmasto- ja energiapolitiisille toimenpiteille vuoteen 2020 ja viitteenomaisesti vuoteen 2050 asti. Hallituksen maaliskuussa 2013 hyväksymässä strategian päivityksessä tuulivoiman tuotantotavoitteeksi asetetaan noin 9 TWh vuodelle 2025 aikaisemman vuodelle 2020 asetetun 6 TWh sijaan.

Etelä-Pohjanmaa on valtakunnallisen tuuliatlaksen tietojen mukaan potentiaaliiltaan yksi parhaista sisämaan tuulivoimatuotannon alueista. Tuotantomahdollisuuksien hyödyntämiseksi Etelä-

Pohjanmaan liitto ja alueen kunnat ovat laatineet omia selvityksiä sekä käynnistäneet tuulivoimarakentamista koskevien kaavojen laatimiset. Etelä-Pohjanmaan liiton maakuntakaavaluonnoksessa on Soinin kunnan alueelle osoitettu useita tuulivoimatuotannolle sopivia alueita.

Saba Tuuli Oy Ab ja Suomen Hyötytuuli Oy ovat omien selvitystensä sekä Soinin kunnan ja maanomistajien kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella ryhtyneet kehittämään Korkeanmaan ja Pesolan tuulivoimahankkeita. Suunnittelu ja kaavoitus tapahtuvat yhteistyössä myös Järvi-Pohjanmaan kuntien yhteistoimintana tehtävän Alajärvi-Soini-Vimpeli- alueen tuulivoimasuunnittelun ja kaavoituksen kanssa. Tuulivoimayhtiöt vastaavat hankkeiden ympäristövaikutusten arviointimenettelyjen (YVA) toteuttamisesta.

Tämän arviointiohjelman myötä käynnistyvä YVA- menettely koskee sekä Pesolan että Korkeanmaan tuulivoimahankkeita. Suomen Hyötytuuli Oy suunnittelee 20-30:n tuulivoimalan hanketta Pesolan alueelle. Saba Tuuli Oy Ab:n tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa Korkeanmaan alueelle enintään 26 tuulivoimalaa käsittävä hanke. Hankkeiden suunnittelualueet liittyvät toisiinsa muodostaen mahdollisten ympäristövaikutusten kannalta yhtenäisenä tarkasteltavan alueen. Suunnitteilla olevat tuulivoimalat ovat teholtaan noin 3-5 MW ja koko tuulivoimahanke tehoitetaan enintään noin 275 MW, joten kummankin hankkeen toteuttaminen edellyttää YVA- menettelyä.

Sijainti

Hankealue sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunnassa Soinin kunnan pohjoisosassa lähimmillään noin 6 km etäisyydellä kunnan keskustajamasta. Suunnittelualueen länsipuolella sijaitsevaan Alajärven keskustaan on matkaa noin 24 km. Pesolan alue rajoittuu itäosastaan Keski-Suomen maakunnan Kyyjärven ja Karstulan kuntiin. Pesolan alueen koillispuolella sijaitsevaan Kyyjärven keskustaan noin 15 km ja itäpuolella sijaitsevaan Karstulan keskustaan noin 25 km.

Esitetyt vaihtoehdot

VE 1; Pesolan ja Korkeanmaan alueille rakennetaan enintään 56 tuulivoimalan laajuinen tuulivoimapuisto. Kunkin tuulivoimalan teho on enintään 5 MW. Arvioitavien tuulivoimaloiden napakorkeus on noin 140-160 metriä ja kokonaiskorkeus noin 200-230 metriä.

VE 2; Pesolan alueelle rakennetaan enintään 30 tuulivoimalan laajuinen tuulivoimapuisto. Kunkin tuulivoimalan teho on enintään 5 MW. Arvioitavien tuulivoimaloiden napakorkeus on noin 140-160 metriä ja kokonaiskorkeus noin 200-230 metriä.

VE 3; Korkeanmaan alueelle rakennetaan enintään 26 tuulivoimalan laajuinen tuulivoimapuisto. Kunkin tuulivoimalan teho on enintään 5 MW. Arvioitavien tuulivoimaloiden napakorkeus on noin 140-160 metriä ja kokonaiskorkeus noin 200-230 metriä.

VE 0; Pesolan ja Korkeanmaan tuulivoimapuistoa ei toteuteta. Vaihtoehto toimii arvioinnissa vertailuvaihtoehtona, jossa vastaava sähkömäärä tuotetaan jossain muualla joillain muilla sähköntuotantomenetelmillä.

Tuulivoimalat kytketään toisiinsa maakaapeleilla jotka johdetaan ja kytketään tuulivoimapuistoalueen sisälle rakennettaviin sähköasemiin. Sähköasemat liitetään uuteen rakennettavaan 110 kV voimajohtoon, joka liitetään Alajärven Möksyn asemaan. Noin 12 km pitkä uusi voimajohto sijoitetaan Fingrid Oy:n nykyisen 400 kV Vihtavuori- Alajärvi voimajohdon rinnalle omaan johtokäytävään, mikä laajentaa nykyistä johtokäytävää noin 20-30 metriä.

2. Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Kuulutus ja arviointiohjelma ovat olleet virka- aikana nähtävillä 22.8. – 4.10.2013 Soinin kunnan virallisella ilmoitustaululla, ja samana aikana myös yleisön nähtävänä kirjaston aukioloaikana Soinin kunnankirjastossa. Kuulutus ja arviointiohjelma ovat olleet nähtävillä myös verkkosivulla www.ymparisto.fi/PesolakorkeanmaatuulivoimaYVA. Kuulutus on julkaistu myös sanomalehdissä Ilkka, Keskisuomalainen, Järviseutu sekä Viispiikkinen.

Kaikille avoin yleisötilaisuus on pidetty torstaina 29.8.2013 Soinin yhteistalolla. Tilaisuudessa oli runsaasti osanottajia.

Lausuntoja on pyydetty seuraavilta: Etelä-Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo/Museovirasto, Soinin kunta, Karstulan kunta, Kyyjärven kunta, Perhon kunta, Keski-Suomen ELY-keskus, Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen maakuntamuseo, Järvi- Pohjanmaan rakennus- ja ympäristölautakunta, Fingrid Oyj, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Pääesikunta/ logistiikkaosasto, Digita Oy, SLL:n Keski-Suomen piiri ry ja SLL:n Pohjanmaan piiri ry.

3. Yhteenveto saapuneista lausunnoista ja mielipiteistä

Lausuntoja on saapunut 16 kpl ja mielipiteitä 6 kpl (yhteensä 11 allekirjoittajaa).

Lausunnoissa on esitetty näkökohtia monipuolisesti. Yleisesti ottaen arviointiohjelmaa pidetään hyvin laadittuna ja melko kattavana, mutta myös lisäyksiä esitetään esimerkiksi vaikutustyyppien arviointiin ja tarkastelualueen laajuuteen.

Mielipiteissä on oltu muun muassa huolissaan hankkeen vaikutuksista Torasjärven ja Hoosianmäentien asutukseen melun ja maisemavaikutusten osalta, metsästyksen, luontoon ja yritystoimintaan.

Kopiot alkuperäisistä lausunnoista ja mielipiteistä on toimitettu hankkeesta ja alueista vastaaville. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Etelä-Pohjanmaan ELY- keskuksen arkistossa.

Saapuneet lausunnot ja mielipiteet osittain lyhenneltynä

Seuraavat lausunnonantajat ovat ilmoittaneet, että arviointiohjelmasta ei ole huomautettavaa:

Soinin kunta, Karstulan kunta, Kyyjärven kunta, Perhon kunta, Keski-Suomen museo, Järvi- Pohjanmaan ympäristöpalvelu/ rakennus- ja ympäristölautakunta, Pääesikunta, Museovirasto (Museoviraston aiemmin Ramboll Oy:lle antama lausunto arkeologisen inventoinnin tarpeesta on jo otettu arviointiohjelmassa huomioon).

Etelä-Pohjanmaan liitto

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että sekä Pesolan että Korkeamaan alueet on osoitettu tuulivoima-alueiksi Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa. Etelä-Pohjanmaan liitto huomauttaa, että maakuntakaavan ehdotuksessa tuulivoima-alueiden raja on määritelty kahden kilometrin päähän Haukisuo-Härkäsuo-Kukkonevan Natura-alueen rajasta Natura-alueella pesivien päiväpetojen törmäysriskin pienentämiseksi. Hankkeen valmistelun yhteydessä toteutetaan YVA-prosessista erillinen Natura-arviointi Etelä-Pohjanmaan liiton toimittaman Natura-arvioinnin tarveharkinnan perusteella. Etelä-Pohjanmaan liitto muistuttaa Keski-Suomen ELY-keskuksen todenneen, että koko Natura-alueen on säilyttävä alueella pesivän maakotkan ja muiden päiväpetolintujen potentiaalisena pesimäalueena. Natura-arvioinnissa on siis huomioitava se, että päiväpedot vaihtavat pesäpaikkaa vuodesta riippuen. Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa voidaan mainita vaihemaakuntakaavan Natura-arvioinnin tarveharkinnan luonnoksen sijaan asiakirjan päivitetty versio, jonka liitto toimittaa tämän lausunnon liitteenä. Etelä-Pohjanmaan liitto huomauttaa OAS:n sivulla 4 olevasta maakuntakaavan aikataulua koskevasta maininnasta. Tekstissä mainitaan, että I vaihemaakuntakaava pyritään saamaan vahvistusvaiheeseen vuoden 2013 aikana. Etelä-Pohjanmaan maakuntahallituksen päätöksen (23.9.2013) mukaan kaavaehdotuksen valmistelua jatketaan, ja ehdotus on suunnitellun aikataulun mukaan nähtävillä syksyllä 2014, minkä jälkeen maakuntavaltuusto päättää kaavaehdotuksen alistamisesta vahvistetavaksi loppuvuonna 2014.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on huomioitu vähintään seudullisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet, jotka on osoitettu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiksi alueiksi. Tuulivoimapuiston suunnittelussa on huolehdittava siitä, etteivät tuulivoimalat muodosta kulttuuriympäristöjä hallitsevaa maisemaelementtiä. Etelä-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että lähekkäin sijaitsevien Pesolan ja Korkeamaan tuulivoima-alueiden ympäristövaikutusten arviointi tehdään saman arviointiprosessin yhteydessä hankkeiden yhteisvaikutukset huomioiden. Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että ympäristö-

vaikutusten arviointiohjelma on huolellisesti laadittu eikä liitolla ole arviointiohjelmasta muuta huomautettavaa.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Vaikutusten arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota ihmisiin kohdistuviin haitallisiin vaikutuksiin, joita aiheuttavat mm. välkkyminen, varjostus ja melu. Edellä mainitut voivat myös paikallisesti vähentää viihtyisyyttä. Suunnittelussa tulee tätä pyrkiä ehkäisemään suoja-alueilla ja paikan valinnalla. Tuulivoiman kokonaisvaikutukset tulee arvioida ja esittää kaavaselostuksessa mm. terveydellisten ja sosiaalisten vaikutusten osalta.

Arviointiohjelmassa on esitetty kolme vaihtoehtoa tuulivoimaloiden sijainnille sekä ns. nollavaihtoehto jossa hanketta ei toteutettaisi lainkaan. Vaihtoehto 1:ssä Soinin Pesolan ja Korkeanmaan alueille esitetään rakennettavaksi 56 tuulivoimalan laajuinen tuulivoimapuisto. Vaihtoehdossa 2 keskitytään enintään 30 tuulivoimalan rakentamiseen Soinin Pesolan alueelle. Vaihtoehto 3:ssa esitetään Soinin Korkeanmaan alueelle rakennettavaksi enintään 26 tuulivoimalaa. Kaikissa esitetyissä vaihtoehdoissa tuulivoimalan teho on enintään 5 MW ja arvioitavien tuulivoimaloiden napakorkeus on noin 140-160 metriä. Sähkön siirtoon on esitetty yksi vaihtoehto joka vaatii uuden, noin 12 kilometrin pitkän voimajohdon johtamiseen.

Suunnittelualue sijoittuu haja-asutusalueelle. Arviointiohjelman mukaan suunnittelualueelle sijoittuu yksi purkukuntainen vakituinen asuinrakennus. Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä on tilakeskuksia Pesolan alueella sekä Korkeanmaan eteläpuolella on asutusta. Kilometrin säteellä suunnittelualueesta on 25 vakituista asuinrakennusta ja 10 vapaa-ajan rakennusta. Kahden kilometrin sisällä sijaitsee 73 vakituista asuinrakennusta ja 25 vapaa-ajan rakennusta. Arviointiohjelmassa on esitetty ainoastaan suunnittelualueet mutta tuulivoimaloiden sijoittamista alueella ei ole tarkemmin käsitelty. Tuulivoimaloiden sijoittamisessa tuulivoimapuiston mahdollisesti terveyshaittaa aiheuttavat tekijät mm. melu, välke tulee ao. alueen osalta ratkaista yksityiskohtaisesti YVA-lain mukaisessa menettelyssä ja toiminnalle vaadittavalla ympäristöluvalla.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 17.9.2013 lausunnoissaan STM/2592/2013 ja STM/2593/2013 ottanut kantaa tuulivoimaloiden etäisyyksistä asuinrakennuksiin mm. seuraavilta osin: Eri maissa suojaetäisyydet ovat 300-500 m 1-2 MW:n laitoksille, mutta nyt suunnittelun lähtökohdaksi on otettu 3 MW:n laitokset ja jatkossa voimalat ovat todennäköisesti 4-6 MW:n kokoisia. Suuremmat voimalat tuottavat paljon voimakkaampaa pienitaajuisia ääntä kuin 2-3 MW:n voimalat ja melun tuotto 10 m korkeudella mitattuun tuulen nopeuteen verrannollisena on suurempaa kuin 2-3 MW:n voimaloilla. Iso-Britannian suunnitteluohje ETSU-R-97 suosittaa suojaetäisyydeksi 10 x napakorkeus. 2-3 MW:n laitoksella napakorkeus on luokkaa 120-140 m eli suojaetäisyys on 1200-1400 metriä. Jos napakorkeus on 200 m (esim. 4-6 MW voimala), suojaetäisyyden tulisi olla 2 km.

Kunnan terveydensuojeluviranomaiset ja terveyden ja hyvinvoinnin laitos ovat saaneet lukuisia kansalaisten valituksia olemassa olevien tuulivoimaloiden meluhaitoista, vaikka voimalat ovat sijainneet reilusti yli 500 metrin etäisyydellä asutuksesta.

Ottaen huomioon edellä mainittu ja se, että tuulivoimaloiden tuottaman pienitaajuisen melun terveyshaitoista on vielä erittäin vähän tietoa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että hankkeessa suunniteltujen tuulivoimaloiden suojaetäisyydeksi tulee asettaa 1400-1600 metriä tai mahdollisesti harkita pienempien voimaloiden käyttöä.

Melu ja varjostusvaikutukset ovat keskeisiä tekijöitä arvioitaessa tuulivoimapuistojen vaikutuksia ihmisiin. Arviointiohjelmassa on asianmukaisesti esitetty menetelmät näiden arviointiin. Melumallinnusten tulokset, jotka tullaan tekemään SoundPlan 7.1 melumallinnusohjelman avulla, tulee esittää YVA-selostuksessa selvästi ja mallinnus tulee tehdä riittävän kattavasti kuvaamaan eri tilanteet jossa melua syntyy.

Kaavaratkaisut on pyrittävä tekemään niin, ettei niistä aiheudu merkittävää haittaa vakituisen ja loma-asumiseen.

Arviointiohjelmassa on karkeasti esitetty alueen tuuliolosuhteet. Aluehallintovirasto katsoo, että YVA-selostuksessa tuuliolosuhteista on tehtävä tarkempi selostus muun muassa siksi että tuuli on yksi melun tasoon vaikuttavista tekijöistä.

Suunnitelman selvityksissä ei ole mainittuna suunniteltavan tuulivoimalamallin jäänheittomatka. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkien toimintojen välille on jätettävä riittävän suuri etäisyys.

Tieverkon kehittämisestä koskevista suunnitelmista tulee arvioida vaikutuksia melu- ja pienhiukkaskuormaan. Olemassa olevia tieverkostoja tulisi käyttää niin pitkälti kuin mahdollista. Tieverkoston uusimisen ja rakentamisen yhteydessä terveysvaikutukset tulee ottaa kattavasti huomioon viimeistään yleis- ja asemakaavoituksessa.

Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä tullaan pitämään kaksi kuulemistilaisuutta, joissa alueen ihmisillä on mahdollisuus esittää mielipiteitään ympäristövaikutusten arviointihankkeesta ja saada myös tietoa hankkeesta. Alueen asukailta saatu palaute tulee ottaa huomioon ja hyödyntää hankkeessa.

Ympäristöministeriön ohje 4/2012 tuulivoimarakentamisen suunnittelusta tulee ottaa huomioon sekä melun että välkevaikutuksen arvioimisessa.

Keski-Suomen ELY-keskus

Yleistä

Arviointiohjelmien (Pesola- Korkeanmaan ja Louhu-Möksyn hankkeet) luonnonsuojelua koskevassa osassa tulee tuoda esiin Keski-Suomen maakuntakaavassa Kyyjärven ja Karstulan raja-alueelle sijoittuva Torisaari-Kelkkasuon sl-merkinnällä osoitettu suojeluvaraus, jolle sijoittuu arviointiohjelmassakin mainittu Torisaaren luonnonsuojelualue (YSA091852). Suojeluvarauksen tarkempi raja-alue tulee tarkistaa Keski-Suomen liiton kautta. Hankkeisiin tehtävään Natura-arviointiin liittyen tulee ottaa huomioon, että Natura 2000-verkostokohteisiin liittyvää tietokantaa ollaan päivittämässä niin, että vuonna 2013 aletaan siirtyä käyttämään EU- komission vuonna 2011 antaman päätöksen mukaista tietokantalomaketta, jolloin samalla päivitetään Natura 2000 -kohteiden luontotyyppi- ja laji-tieto vastaamaan kohteilta kerättyjä uusimpien selvitysten mukaisia tietoja. Tietokantapäivityksen kohdekohtainen sisältö on tämänhetkisen aikataulun mukaan selvillä 2014 vuoden toukokuuhun mennessä.

Keski-Suomen ELY-keskus on kiinnittänyt huomiota tuulivoimahankkeiden linnustollisia vaikutuksia pohtiessaan Keski-Suomen puolella esiintyvälle linnustolle koituvia seurauksia. Käytännössä tarkastelu rajoittuu lintudirektiivin liitteen I lajiin ja luonnonsuojelulaissa erityisesti suojeltavaksi lajiksi luokiteltuun maakotkaan *Aquila chrysaëtos*, jolla on kaksi tunnettua reviiriä maakuntien rajan tuntumassa. Keski-Suomen ELY-keskus toteaa, että aineiston keräämisen menetelmä vaikuttaa tältä osin riittävältä. Maakotkan osalta ongelmia voi ilmetä suurille petolinnuille tyypillisesti törmäysriskin kasvamisena, minkä vuoksi tuulivoimaloiden rakentaminen tulisi sijoittaa yli kahden kilometrin päähän tunnetuista pesistä. Tätä lähempänä sijaitsevat voimalat voivat lisätä lentopoikastenkin törmäysriskiä. Aikuisilla linnuilla törmäysriski voi kasvaa myös siksi, että voimalat voivat olla houkuttelevia tähytyspaikkoja. Kaiken kaikkiaan muutokset reviirillä olevien saalistusmaiden käytössä ovat maakotkareviirin laadun kannalta haitallisia. Näiden tekijöiden mahdollisiin vaikutuksiin tulee kiinnittää arviointivaiheessa huomiota.

Soinin Pesola- Korkeanmaa tuulivoimahanke

Natura-arvioinnin yhteydessä tulee ottaa huomioon myös suunnittelualueen ympäristöön sijoittuvien muiden hankkeiden, kuten esimerkiksi seutukunnalle suunniteltavien muiden tuulivoimahankkeiden sekä turvetuotantohankkeiden mahdollisesti aiheuttamat yhteisvaikutukset Natura-alueiden valinnan perusteena oleville luontoarvoille. Pesolan ja Korkeanmaan tuulivoimahankkeesta on todettava huomattava ristiriita Pesolan alueen rajauksen ja Natura 2000 -kohteen Haukisuo-Härkäsuu-Kukkoneva välillä. Natura-kohteella on olemassa vanha maakotkareviiri, joka on ollut asuttuna ainakin 1930-luvulta lähtien. Tunnetuissa pesissä ei ole havaittu pesintöjä viime vuosina, mutta kohteella on havaittu aikuisia yksilöitä, mikä voi viitata pesintään jossakin tuntemattomassa paikassa. Näillä leveysasteilla potentiaalisia maakotkan pesimäreviiriäalueita on hyvin rajoitetusti, ja vaikka tunnetut reviirit väliaikaisesti autioituisivatkin, ympäristönsä puolesta kelvollisina säilyneitä alueita ei tulisi vaarantaa reviirin laatua heikentävillä hankkeilla. Pesolan hankealueen eteläpuolisko sijoittuu Keski-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan liian lähelle Haukisuo-Härkäsuu-Kukkonevan luonnontilaisia suoalueita, jotka muodostavat mainitun maakotkareviirin ytimen. Siinäkin tapauksessa, että reviiri olisi tällä hetkellä autiona, tuulivoimapuiston ulottaminen Pesolan alu-

een eteläosaan heikentää maakotkan suotuisan suojelutason säilyttämistä, koska hanke heikentäisi edellytyksiä reviirin uudelleen asuttamiselle. Tästä johtuen Pesolan osa-alueen rajaus vaikuttaa eteläpuoliskoltaan ongelmalliselta siitä riippumatta, minkälaisia tuloksia maastoinventoinneissa saadaan.

Keski-Suomen liitto

Ympäristöministeriön 14.4.2009 vahvistamassa ja 10.12.2009 lainvoiman saaneessa Keski-Suomen kokonaismaakuntakaavassa suunnittelualueeseen rajautuvalle alueelle on osoitettu useampia turvetuotantoalueita (EO/tu) sekä Torisaari-Kelkkasuon (27 ha) luonnonsuojelualue (sl) ja Haukisuo-Härkäsuon (412 ha) luonnonsuojelualue (SL), joka kuuluu osana Haukisuo-Härkäsuo-Kukkonevan Natura 2000 -alueeseen (FI0900093). Lisäksi 5-10 km päässä suunnittelualueen rajasta sijaitsee useampia Keski-Suomen kokonaismaakuntakaavaan tai 3. vaihemaakuntakaavaan kuuluvia luonnonsuojelu- ja/tai Natura-alueita. Keski-Suomen liitolla ei ole erityistä huomautettavaa arviointiohjelmassa arvioitaviksi esitettyihin ympäristövaikutuksiin, eikä ohjelmassa kuvattuihin arviointimenetelmiin. Luontovaikutusten osalta merkittävimpinä voidaan pitää tuulivoimaloiden vaikutuksia lintudirektiivin (SPA) mukaisiin Natura-alueisiin ja suunnittelualueen lähiympäristössä mahdollisesti pesivään petolinnustoon. Hanketta varten tehtyjen maastotutkimusten lisäksi paikalliselta lintutieteelliseltä yhdistykseltä saatavien olemassa olevien linnustotietojen käyttäminen arvioinnin tukena on tärkeää. Arviointimenettelyssä on kiinnitetty huomiota myös paikallisten kansalaisten tiedonsaannin lisäämiseen ja mielipiteiden huomioon ottamiseen. Liiton mielestä arviointiohjelma on laaja-alainen ja luo edellytykset sille, että hankkeen ympäristövaikutuksista muodostuu arviointimenettelyn kuluessa hyvä kokonaiskäsitys.

Fingrid Oyj

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä.

Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkökäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan. Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniiset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniiset vaatimukset.

Kustakin liittynnästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.

Soinin Pesolan ja Korkeanmaan tuulivoimahanke:

Fingrid laatii Suomen sähkönsiirtoverkon kehitystarpeet ja periaatteelliset ratkaisut yhtenä kokonaisuutena. Tavoitteena on yhteistyössä nykyisten ja uusien verkkoliityntää suunnittelevien tahojen kanssa varmistaa teknistaloudellisesti parhaat verkkoratkaisut ja liityntätavat. Tuulipuistojen verkkoliityntä ja liittymisjohdot kuuluvat olennaisena osana tuulivoimapuistoon ja sen toteuttamismahdollisuuksiin ja näin ollen niitä tulee tarkastella riittävästi arviointiselostusvaiheessa.

Fingrid ja hankkeesta vastaava ovat keskustelleet alustavasti tuulipuistojen liityntätavasta. Nyt arviointiohjelmassa esitetty liityntätapa on em. keskusteluissa käsitellyn mukainen. Näin ollen yhtiöllä ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

SLL:n Pohjanmaa piiri ry

Arviointiohjelmassa on esitetty tarpeellisin osin selvittävät asiat.

Suunnitteluvaiheessa voisi yhä pohtia jopa myllyjen määrän kasvattamista tai alueen siirtämistä jopa enemmän voimalinjaverkostojen varrelle, turvesoiden ääreen tai turvesuoalueille. Etenkin koillisuunnalla Kelkkasuo- Lypsinevan alueella olisi otollista seutua tuulivoimarakentamiselle mikäli pohjan vakaus ja maanomistusolot ovat sopivat.

Mikäli luonnonarvojen osalta ei ole nähtävissä tekijöitä, jotka vaikuttavat myllyjen rakentamiseen tai sijoittamiseen, voidaan aluetta pitää erityisen hyvänä tuulivoimarakentamisen kannalta.

Tuulivoimahanke pirstoo kuitenkin aluetta lisää. Alueella elävien lajien elinpiirien häviäminen ja häiriintyminen on todennäköistä rakennusvaiheessa sekä voimaloiden käytön aikana. Huoltoajo sekä pitkään kestävä rakennusvaihe häiritsee omalta osin eläinlajeja ja rakenteiden alta menetetään elinympäristöä. Hankkeelle saattaa olla vaikutuksia suurten petolintujen reviireihin, sekä muiden uhanalaislajien säilymiseen alueella, esimerkiksi kuukkeli, mikäli sitä alueella tavataan. Lajiselvityksiä tulee olla kattava määrä, etenkin on huomioitava kaikki EU:n direktiivilajiryhmät soveltuvin osin. Alueella saattaa olla myös metsälain 10 § kohteita. Vaikka metsäalueet ovat melko pirstoutuneita, saattaa alueella olla runsaasti myös arvokkaita metsäkuvioita jotka on jätettävä suunnittelun ulkopuolelle. Avokallioilla ja louhikoilla on myös maisemallinen ja monille lajeille tärkeä merkitys, joten kaikkia kallioalueita ei suositella rakennuspaikaksi.

Ohjelmasta puuttuvat kokonaan havainne – tai sovitekartat, varjostuspiirrokset tai näkymäesitykset. Ilmeisesti ne on tarkoitus esittää vasta arviointiselostuksessa. Huomattavaa on, että jo yksi tämän kokoinen tuulivoimapuisto aiheuttaa näkymäalueita hyvin paljon. Lähialueiden asutuskeskitymien osalta tulee huomioida näkymähaittojen ja välkevaikutuksen merkitys. Hankkeen lähialueilla on kuitenkin alle kilometrin päässä 25 asuttua kiinteistöä ja 10 vapaa-ajan asuntoa. Kriittisissä paikoissa rajauksia ja voimalapaikkojen siirtoa kannattaa harkita jo alkuvaiheessa. Ohjelmassa ei ole alustavaakaan esitystä myllyjen sijoittumisesta alueelle, vaan on esitetty pelkkä hankealue. Toivommekin että myllyt sijoitettaisiin mahdollisimman muuttuneisiin ja luonnonarvoiltaan vähäarvoisille paikoille, kuten vanhoille turvesoille, sähkölinjojen varsille ja metsäautoteiden välittömään läheisyyteen.

Voimaloiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös maankuivatus ja vesien johtaminen, sillä hankkeen alle tulisi jäämään huomattavan suuri ala maata, joka tulee jossakin määrin ojittaa ja varmistaa peruskuivatus. Nämä muutokset saattavat kääntää vesien virtaamia. Etenkin tieverkoston rakentaminen muuttaa nykyisten vesien kulkua. Vuoden 2012 alussa voimaan tullut vesilaki on huomioitava suunnittelussa, koska johtokatuja ja metsäteitä voidaan joutua rakentamaan vesistöksi luokiteltavien kohteiden läpi.

SLL:n Keski-Suomen piiri

Yleistä

Tuulivoiman käyttö on erittäin suositeltavaa verrattuna lähes kaikkeen muuhun sähköntuotantoon ja käyttöön. Tuulivoima on uusiutuvaa energiaa, joka on peräisin auringon säteilystä. Sekä tuulivoima että aurinkovoima ja –lämpö ovat energiansäästöön ja energiatehokkuuden lisäämiseen yhdistettyinä varteenotettavimpia, ehtymättömiä tulevaisuuden energianlähteitä, harkitusti sijoiteltuina aidosti kestävä kehityksen mukaisia energiantuotantomuotoja. Valtaosa suomalaisista suhtautuu myönteisesti tuulivoiman rakentamiseen Suomeen ja myös omaan asuinkuntaansa. Suurinta osaa tuulivoimalat eivät häiritse maisemassakaan. Tällaiset maisemaseikat eivät koskettane muita eliölajeja. Kannatamme tuulivoimaa ylipäätään emmekä halua vaikeuttaa sen rakentamista myöskään talousmetsiin, vaikka suositeltavinta on tuulivoimayksiköiden sijoittaminen rakennettuun ympäristöön. Rakentaminen talousmetsiin ei ole merkittävästi haitallisempaa luonnonarvoille kuin nykyinen keskimääräinen talousmetsien hoito. Tuulivoimaloiden terveys-, luonto- ja ympäristöhaitat sekä turvallisuusriskit ovat lähes olemattomia verrattuna fossiilisten polttoaineiden – myös turpeen – käyttöön ja ydinvoiman riskeihin ja haittoihin. Tuulivoimarakentamisen ja –käytön haitat luonnolle ja ihmiselle kyetään ja tulee hallita harkitulla sijoittelulla ja lupaehdoilla. Tuulivoimayksiköt tulee huolellisesti sijoittaa niin, että ne eivät vaaranna esimerkiksi merkittäviä luontoarvoja.

YVA-ohjelman yksityiskohdista

YVA- ohjelma on tehty melko laajasti ja huolella. Tuulivoimahankkeen yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee korostaa vaikutuksia alueen luontotyyppien määrään ja pirstoutuneisuuteen sekä viereisiin Natura- alueisiin. Lajeihin verrattuna luontotyyppikysymys on ensisijainen, koska lajit riippuvat luontotyyppistä. Korkeanmaan alue näyttää tässä suhteessa merkittävämmältä.

Keski-Suomen maakunnassa on selvitetty ekologisesti arvokkaita suuralueita ja –vyöhykkeitä. Pesolan alue rajoittuu Suomenselän ekologisesti arvokkaalla suuralueella olevan Keskisen Suomenselän ekologisesti arvokkaaseen vyöhykkeeseen, joskaan selvitys ei ulottunut Pohjanmaan puolelle. Ekologisesti arvokkaat vyöhykkeet ovat luonnon monimuotoisuuden keskittymiä, joilla monimuotoisuutta tulee säilyttää ja kehittää (kts. http://www.keskisuomi.fi/filebank/933-ekologiset_vyohykkeet.pdf).

Kotkat ovat erityinen silmälläpidon aihe suunnittelussa. Pesolan alue on maakotkareviirillä, vaikka reviirin ydin lieneekin hieman alueen ulkopuolella. Kotkat käyttävät paljon myös Korkeanmaan aluetta. Reviiriparin lisäksi alueilla on tavattu runsaasti kierteleviä maakotkia. Suunnittelussa tulee valmistautua siihen, että kotkien takia voimaloita voidaan rakentaa vain suunnittelualueiden länsiosiin avoimien soiden länsipuolelle tai hanke voidaan joutua hylkäämään kokonaan. Koska suunnittelualueet ovat Etelä-Pohjanmaan puolella, antaa SLL:n Pohjanmaan piiri tarkemman lausunnon kotkien osalta.

Tuulivoimayksikön mahdolliset haitat linnustolle yleensä pienenevät yksikkökoon kasvaessa, mutta kasvavat tällöin joillekin lepakkolajeille. Huolelliset lintu- ja lepakkoselvitykset ja seurannat ovatkin välttämättömiä. Tarvittaessa voimaloiden lavat on maalattava UV-värillä ja käytettävä muitakin keinoja haittojen vähentämiseksi linnuille. Mahdollisia haittavaikutuksia voidaan kompensoida perustamalla suojelualueita tai ennallistamalla alueita toisaalla.

Myös hankkeen vaikutukset hankealueiden ekosysteemipalveluun tulee arvioida. Ekosysteemi- eli luonnon palveluilla tarkoitetaan kaikkia ihmisen luonnosta saamia aineellisia ja aineettomia hyötyjä. Hankkeen seurantasuunnitelman on oltava riittävän pitkäaikainen, myös muiden mahdollisten haittojen vähentämiseksi. Ohjelman sivun 20 ylälaidassa on hieman epäonnistuneen tuntuinen virke. Siitä saattaa saada kuvan, että lammet ”pirstovat” alueita samaan tapaan kuin esimerkiksi avohakkuualueet ja turpeenkaivualueet.

Mahdollisen varavoiman ympäristövaikutusten arviointi mukaan

Suomen sähköjärjestelmä on jo alun perin suunniteltu vaihtelevaa sähkönkulutusta silmällä pitäen. Lähes kaikki sähköenergiantuotanto verkkoon, myös tuulivoima, toimii käytännössä toistensa ja etenkin jäykän, pohjakuormaksi etuoikeutetun massiivisen ydinsähkön tuotannon säätö- ja varavoimana. Tuulivoiman suhteellisen osuuden sähköntuotannosta Suomessa kasvaessa lukuisten tuulivoimahankkeiden toivottavasti toteutuessa saatetaan tehokkaan toiminnan varmistamiseksi pitää taloudellisesta hyödyllisenä erillisen varavoiman ja säätövoiman rakentamista myös tuulivoiman tarpeisiin. Myös näiden vaikutukset tulee arvioida YVA- ohjelmassa. Tuulivoima sinänsä on myönteisten vaikutusten osalta ylivoimaista ilmaston, luonnon, ympäristön ja sisävesien suojelun ja kestävä kehityksen näkökulmasta verrattuna mm. turpeen polttoon, kaivostoimintaan ja rantarakentamiseen.

Vapo Oy

Suunnitelma-alueelle sijoittuu n. 900 hehtaaria Vapo Oy:n hallinnassa olevaa maa-alaa. Varsinaisen tuotantoalan ohella Vapo Oy:n hallinnoimalle maa-alalle sijoittuu turvetuotannosta jo poistunutta alaa, vesiensuojelurakenteita, tiestöä, metsämaata sekä muita tuotannon tukialueita.

Hankealueelle sijoittuvilla turvetuotantoalueilla on voimassa olevat turvetuotannon ympäristöluvut (nro 153/2007/4, nro 156/2007/4, nro 155/2007/4 ja nro 157/2007/4). Lisäksi Järvisalonnevan alueella on vireillä oleva turvetuotannon ympäristölupaprosessi. Pesola-Korkeanmaan ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa ei ole esitetty tuulivoimaloiden mahdollisia sijoituspaikkoja. Vapo Oy katsoo, että tuulivoimaloita ei tule sijoittaa rakennettavaksi turvetuotanto-alueille ennen kuin alueiden turvevarat ovat kokonaisuudessaan hyödynnetty.

Tämän lisäksi ympäristövaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon seuraavat näkökohdat

• *Turvetuotannon vaatimat suojaetäisyydet*

Turvetuotantoalueella on olemassa suuri tulipaloriski erityisesti kesäaikana. Vapon näkemys on, että paloturvallisuuden vuoksi tuulivoimalan etäisyys turvetuotantoalueeseen tulisi olla vähintään 300 metriä. Mikäli tuulivoimala sijoitetaan lähemmäksi turvetuotantoaluetta, on välissä oltava tulta hidastavia rakenteita tai luontaisia esteitä, kuten tie, hakattu kivennäismaa-alue, kallioalue tms. Turvetuotantoalueen tiestön tai varastoalueiden välittömään läheisyyteen suunniteltujen tuulivoimaloiden sijoittamisessa on otettava huomioon mm. talviaikainen siipien jäätyminen ja jään irtoamisriski. Tuulivoimaloiden riittävällä turvaetäisyydellä varmistetaan, että tuotantoalueella talvisin työskentelevän henkilöstön työturvallisuus ei vaarannu. On huomioitava, että pääosa turpeen toimituksesta toteutetaan juuri talvikautena. Joissakin tuulivoimaan liittyvissä kaavoissa tuulivoimalan ja esim. moottorikelkkailureitin varoetäisyytenä pidetään vähintään 160 metriä. Vastaavaa varoetäisyyttä olisi noudatettava myös olemassa oleva tiestön ja turpeen varastoalueiden suhteen.

• *Sähkön siirto*

Vapon käsityksen mukaan maakaapelointi on suositeltava menettely verrattuna ilmajohtoihin. Kaapelointia ei tule kuitenkaan suunnitella sijoitettavaksi tuotantokenttien tai vesiensuojelurakenteiden alle. Kaapeloinnin yhteydessä ei lähtökohtaisesti myöskään tulisi avata turvetuotantoalueiden tie-rakenteita. Turvetuotantoalueen tiestö on rakennettu turvetuotantoa varten ja tieperustukset saatavat poiketa normaalista tienrakennustavasta sisältäen esim. puurakenteita. Tämä on otettava huomioon maakaapelien sijoittelussa tielinjojen läheisyyteen.

Ilmajohtoja ei suositella sijoitettavan turvetuotantoalueelle. Mikäli näin joudutaan kuitenkin tekemään, on niiden sijoittelussa otettava huomioon turvetuotantoalueilla käytettävä koneisto ja sen vaateet. Nykyisten työkoneiden maksimikorkeudet ovat noin 6 metriä, josta tarvittavat turvaetäisyydet Fingridin ohjeiden mukaan eri johtoluokat huomioiden.

• *Turvetuotantoalueen teiden käyttö*

Vapo Oy katsoo, että tielinjausten mahdolliset muutostarpeet on arvioitava ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. Suunnittelu tulee toteuttaa siten, että muutosten vuoksi teiden alle ei tule jäämään tuotantokelpoista turvetta, vesiensuojelurakenteita tms. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee myös selvittää tuulivoimaloiden rakennusvaiheessa muodostuvan liikennemäärän kasvu ja ajoittuminen sekä kuinka nämä mahdollisesti vaikuttavat alueen muuhun toimintaan. Vapo Oy muistuttaa, että turvetuotantoalueen tiestö on rakennettu turvetuotantoa ja turpeen toimitusta varten, jolloin tiestön tulee olla edellä mainittuihin käyttötarkoituksiin avoin ja liikennöitävissä ympäri vuotisesti. Lisäksi tulee arvioida turvetuotantoalueen tiestön kestävyyttä suhteessa tuulivoimaloiden rakentamisvaiheessa käytettävän koneiston kantavuusvaatimuksiin.

Vapo Oy toivoo, että voi hankealueen merkittävänä toimijana olla aktiivisesti mukana YVA- hankkeen seurantaryhmässä, mikäli sellainen nähdään tarpeelliseksi perustaa. Maankäyttöön liittyviä kysymyksiä olemme valmiita tarkentamaan hallinnassa olevien alueidemme osalta.

Mielipide 1

Alueet ovat Keisarin Erä ry:n metsästysalueita; mitä vaikutusta on metsästyksen, ja onko varoalueita. Jos on, niin miten suuri alue metreissä. Huonosti on alueet tutkittu riistan kannalta alueella. Metsokanta on hyvä ja yleensä ottaen metsäkanalintukanta erittäin hyvä. Alueella on myös maakotkia jotka pesivät lähellä näitä voimalahankkeita.

Mielipide 2 (2 allekirjoittajaa)

Meillä on Torasjärven rannalla maata ja omakotitalon rakennuslupa, (rantayleiskaavassa merkitty) ja tarkoituksena olisi siihen rakentaa 2 perheen omakotitalo. Tuulivoimalat sijoittautuisivat muutama sadan metrin päähän tästä tontista.

Rakentaminen ja suunnitelmamme eivät kyllä voisi toteutua, jos tuulivoimalat tulevat näin lähelle, koska tuulivoimalat aiheuttavat fyysistä ympäristösaastetta laajalle alueelle ympäristöönsä korkeal-

ta asutuksen yläpuolelta. Humahteleva kauas kantava matala melu, välähtelevät lentoestevalot, varjovälke ja korkeiden voimaloiden suuri hallitsevuus ympäristöön nähden ovat tästä esimerkkeinä. Mielestämme äänihaittoja ei ole tarpeeksi tutkittu, että näitä tuulivoimaloita voisi tuoda näin lähelle asutusta. Tuulivoimalat aiheuttaisivat meille siis suurta haittaa. Vastustamme tuulivoimaloiden rakentamista näin lähelle Torasjärveä.

Mielipide 3

Tuulivoimaloita ei tule sijoittaa alle kuuden kilometrin päähän lähintä asutusta. Tuulivoimaloista tulee mittavaa melu-, näkö- ja välkehaittaa. Alueella on paljon asutusta, teeren ja metson soidinpaikkoja, liito-oravia, karjaa ja hevosia. Tonttien ja rakennusten arvo laskisi myös.

Mielipide 4 (kolme allekirjoittajaa)

Kiinteistömme lomarakennus sijaitsee suunnitellun tuulivoimala- alueen länsipuolella noin 600 m päässä sen rajasta. Suhtaudumme myönteisesti uusiutuvan energian käyttöön. Olemme kuitenkin huolissamme tuulivoimaloiden loma- asutuksen vierelle sijoittamisen vaikutuksesta asumisen laatuun ja viihtyvyyteen Torasjärven rannalla. Korkeaan tuulivoimapuiston länsipuolen käyttö tuulivoimarakentamiseen on erittäin kyseenalaista. Alueen länsipuolella sijaitsevan Torasjärven rannat ovat rantayleiskaava- aluetta. Järven ympärillä sijaitsee useita loma- asuntoja, mistä on merkintä kaavassa loma-asuntoalue. Lisäksi on rakenteilla uusia loma- asuntoja, ja muutamia tontteja on vielä rakentamatta. Massiivisten tuulivoimaloiden läheisyys heikentää asuinalueidemme viihtyisyyttä vaikuttamalla mm. maisemaan, ja mahdolliset tuulivoimaloista aiheutuvat melu-, välke- ja valohaitat vähentävät viihtyvyyttä entisestään. Voimaloiden läheisyys tulee alentamaan kiinteistöjen arvoa. Ottaen huomioon arvon lasku ja lähimaiseman merkittävä muuttuminen tulee sijoittelulla poistaa mainittujen muiden haittojen vaikutukset järven ympäriltä. Vain riittävillä suojaetäisyyksillä (minimi 2,5- 3,5 km) voidaan haitat varmasti poistaa. Näin harvaan asutuilla alueilla luulisi voimalat voitavan rakentaa ja sijoittaa siten, ettei niistä koidu kenellekään kohtuutonta haittaa. Lisäksi talvela voimaloista mahdollisesti lentävä jää muodostaa merkittävän turvallisuusriskin. Tämän johdosta alueelle tulee liikkumisrajoituksia talvella. Myös Torasjärven ympärillä olevien kiinteistöjen omistajille on taattava turvallinen liikkuminen luonnossa järviolueen läheisyydessä esim. 2- 3 km säteellä. Emme vastusta tuulivoimahanketta, mikäli siinä otetaan riittävästi huomioon lähiseudun pysyvä ja loma- asutus ja voimalat sijoitetaan riittävälle etäisyydelle 2,5 – 3,5 km asutuksesta riippuen niiden koosta. Ympäristövaikutusten arvioinnissa on huomioitava loma- asuntomme, joka on ympärivuotisessa käytössä.

Mielipide 5

Meillä on ratsastuskoulu Torasjärven rannalla sekä vuokraamme loma-asuntoja. Kesäisin järjestämme ratsastusleirejä 7-8 viikon ajan. Ratsastamme asiakkaiden kanssa maastossa jonka läheisyyteen tuulivoimalat tulevat. Ratsastusleiriläiset tulevat nimenomaan maaseudun rauhan ja hyvän rauhallisen ympäristön takia. Samoin myös loma-asuntojen vuokraajat arvostavat tätä luonnonmiljöötä. Myös metsästäjät vuokraavat syyskausina loma- asuntojamme. Järjestämme myös ympäri vuoden 1- 2 -päiväisiä maastoratsastusvaelluksia maillamme. Tämä kaikki ympäristö suurelta osin muuttuu jos tuulivoimalat tulevat näin lähelle. Matka ensimmäiseen tuulivoimalaan olisi muutamia satoja metrejä. Toimintaamme ei ole edes mainittu arviointiohjelmassa. Tuulivoimaloista on tutkittu ja haittoja. Ne aiheuttavat ympäristösaastetta laajalle alueelle korkealta asutuksen yläpuolelta. Humahteleva ja kauas kantava matala melu, välähtelevät lentoestevalo, varjovälke ja korkeiden voimaloiden suuri hallitsevuus ympäristöön nähden ovat tästä esimerkkeinä. Mielestämme haittoja ei ole niin paljon tutkittu että niitä voitaisiin tuoda näin lähelle asutusta, vaan ne aiheuttaisivat meille suurta haittaa.

Koko toimintamme on vaakalaudalla. Asiakkaat tuskin valitsisivat meitä enää virkistyspaikakseen. Välittömät vaikutukset olisivat asiakkaiden väheneminen tai loppuminen. Tämä johtaisi työpaikkojen menetykseen. Metsästäjät tuskin enää tulisivat voimaloiden sekaan metsästämään ja vuokraamaan loma-asuntojamme. Linnustolle ja maaeläimille aiheutuvia menetyksiä seuraavien vuosi-

kymmenien aikana ei edes kyetä arvioimaan. Loma- asuntojen vuokraustoiminta loppuu ja ainakin vähenee, emme jaksakaan uskoa että kukaan haluaisi tuulivoimaloiden ääreen. Mikäli leirilisiä kuitenkin tulisi, emme voi olla varmoja hevostemme toimivuudesta. Tuomme kesän ajaksi suurimman osan leirihevostista Seinäjoelta ja pelkäämme, etteivät ne ehdi tottua tuulivoimaloista tulevaan ääneen yms.

Kaikkien kansalaisten pitää olla tasa- arvoisia. Ei voi olla niin, että vain muutamien pitää kärsiä haitoista ja alueen arvon alentumisesta. Esittämämme asiat tulisi ottaa huomioon päätettäessä tuulivoimaloiden sijoittamisesta. Ehdotuksemme on, ettei niitä tulisi näin lähelle asutusta ja järveä, vaan mieluummin vähintään 5 km päähän Torasjärvestä, ja mieluummin ei ollenkaan.

Mielipide 6 (3 allekirjoittajaa)

Huosianmäentien asutus sijaitsee lähellä tuulivoima- aluetta ja tilamme asuinrakennus kaikista lähimpänä suunnitellun tuulivoima- alueen rajaa. Lainaus VTT:n julkaisemasta Tuulivoimamelun mallinnusta ym. koskevasta raportista (VTT-R-04565-13) sivu 45, kohta 5.2 "Hankekohtaisen suojaetäisyyden määrittäminen": "Yksinkertaisin tapa vähentää tuulivoimaloiden melun haittavaikutuksia on riittävä etäisyys melulle altistuvaan kohteeseen". Mielestämme lähin/ lähimmät tuulimylly(t) tulisi sijoittaa vähintään 1500- 2000 metrin päähän asutuksesta meluhaitan ehkäisemiseksi. Kaikkien osapuolten etu tulee kiistämättä olemaan, että voimaloista ei aiheudu alueen asukkaille eikä elinkeinoille haittaa ja tuulivoimapuiston kaikki tuulimyllyt voivat tuottaa energiaa suunnitellulla tavalla.

4. Yhteysviranomaisen lausunto

4.1 Hankekuvaus

Hankekuvauskohtaan kuuluisi perustietoina tiivistetty maininta myös voimaloiden arviointiin ehdotetusta vaihtoehtoisesta lukumäärästä, tehosta ja koosta. Vaihtoehtojen osalta arviointiohjelmasta puuttuvat kartat joilla eri vaihtoehtojen tuulivoimaloiden sijoittelu olisi esitetty. Vaikka tuulivoimaloiden paikkoja ei YVA- menettelyssä sinänsä lopullisesti sidota, vaan pyritään löytämään alueet jotka eivät esimerkiksi sovi rakentamiseen suojele- tai muiden tarpeiden vuoksi tai joihin kohdistuvat haitalliset vaikutukset ovat liian merkittäviä, on alustavan sijoittelun esittäminen tarpeen. Hankkeesta vastaavalla on yleensä jo sopimuksia useimpien maanomistajien kanssa, mutta sopimuksissa on luonnollisesti otettava huomioon että tarkkoja selvityksiä, viranomaisten kantaa tai päätöksiä toteutuksen osalta ei vielä ole olemassa ennen YVA- menettelyn ja muiden lakien mukaisten lupien ja menettelyjen ym. lainvoimaisuutta.

Arvio huoltoteiden pituudesta olisi hyvä esittää jo tässä vaiheessa. Koska alustavia sijoittamissuunnitelmia tiestöineen on jo tehty arvioitaessa voimaloiden lukumäärää, se on mahdollista ainakin karkeasti arvioida. Hankkeen teknisessä kuvauksessa tulee käsitellä myös tuulivoimapuiston rakentamisvaiheet, sisältäen voimalakomponenttien kuljetuksen sekä rakennustöiden aikataulun (YM:n Tuulivoimarakentamisen suunnitteluohje).

Ohjelmassa esitetty kartta rakennusten käyttöluokitukselta rakennuslupien perusteella on hyödyllinen.

Arvio hankkeen suunnitellusta toteuttamisaikataulusta tulisi esittää selostusvaiheessa, ohjelmassa ei sitä vielä ole.

4.1.1 Nykytilanteen kuvaus

Nykytilanteen kuvauksessa kaavatilanteesta puuttuu hankealueella muutaman lammen kohdalla voimassa oleva Soinin kaikkia vesistöjä koskeva oikeusvaikutteinen 17.8.2000 vahvistettu rantayleiskaava. Rantayleiskaava- alueelta on saapunut mielipiteitä. Selostuksessa nykytilanteen tietoja tulee tarkentaa ja kuvata alueella oleva muu toiminta kuten yritystoiminta ja virkistystoiminta. Saapuneissa lausunnoissa on myös esitetty joitakin korjauksia nykytilannekohdan tietoihin, mm. Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavan aikataulua on tarkistettu eteenpäin.

Nykytilanteen kuvaukseen voitaisiin lisätä, että Pesolan alue rajoittuu Keski- Suomen puolella Suomenselän ekologisesti arvokkaalla suuralueella oleva Keskisen Suomenselän ekologisesti arvokkaaseen vyöhykkeeseen.

4.2 Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Vaikutukset ja niiden selvittäminen on esitetty muuten kattavasti, mutta eräitä täydennyksiä esitetään tässä lausunnossa. Selvitysmenetelmiä on yleisesti ottaen kuvattu riittävästi.

Kohdassa 7.4. Vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen mainitaan selvittävänä asiana asutuksen ja infrastruktuurin lisäksi mm. elinkeinot. Elinkeinoista tulisi huomioida myös vaikutukset turpeenottoon ja maa- ja metsätalouteen sekä virkistykseen liittyvään yritystoimintaan. Esimerkiksi turvetuotannon tarvitsemat suojaetäisyydet sekä eri turvallisuusnäkökohdat on huomioitava.

Vaikutuksissa alueiden käyttöön tulee tarkastella myös rantayleiskaavaa joka on osalla aluetta voimassa.

Etelä-Pohjanmaan liiton lausunnossaan esittämä korjaus ohjelman tietoon (s. 16) liiton I vaihekaavan aikataulusta tulee ottaa huomioon arviointiselostusvaiheessa eli kaavaa ei pyritä saamaan vahvistusvaiheeseen vuoden 2013 aikana, vaan kaavaehdotus on maakuntahallituksen päätöksen 23.9.2013 mukaan nähtävillä syksyllä 2014 ja maakuntavaltuusto päättää kaavaehdotuksen alistamisesta vahvistettavaksi loppuvuonna 2014.

Kohdassa 7.7. on kasvillisuus- ja luontotyyppitarkasteluun aiheellista sisällyttää mainittujen erityiskohteiden lisäksi valtioneuvoston METSO- ohjelmaa koskevan periaatepäätöksen tavoitteiden kannalta tärkeiden metsä- ja suoluontotyyppien säilyttäminen. Luontovaikutusten arvioinnissa on syytä ohjelmassa mainittujen seikkojen lisäksi kiinnittää erityistä huomiota hankkeen vaikutuksiin metsien pirstoutumiskehitykseen ja siitä johtuviin lajistovaikutuksiin. Linnuista vaikutuksia esim. kuukkelin ja pohjantikan elinympäristöjen heikentymiseen on tässä yhteydessä syytä tarkastella perusteellisesti. Muuttolinnuston seurannassa on keskitytty vain kevätmuuton seurantaan. Seurantamenetelmä vaikuttaa asianmukaiselta, mutta arviointiselostuksessa tulee olla myös havainnollistava karttaesitys havainnointipaikoista. Myös syysmuuton aikaisista muuttoreiteistä tulisi olla riittävä käsitys ainakin suurikokoisten vesilintujen ja petolintujen kannalta.

Myös mahdollista lepakoiden muuttoa hankealueen kautta tulisi selvittää ja vaikutuksia siihen arvioida. YVA- ohjelman mukaan luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeista alueella selvitetään lepakoiden ja liito-oravien esiintymistä. Selvityksen tulee kuitenkin koskea kaikkia niitä liitteen lajeja, joiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja saattaa esiintyä hankkeen ympäristönmuutospaikoilla. Tämä selvitys tulee tehdä vähintään potentiaalisia elinympäristöjä hankealueella tarkastelemalla. Vaikutusten arvioinnissa tulee pohtia myös hankkeen vaikutuksia luonnonsuojelulain 39 §:n tarkoittamiin seurauksiin ja mahdolliseen 49 §:n mukaiseen poikkeamisluvan tarpeeseen. Tämä koskee paitsi rauhoitettuja lintuja, myös esimerkiksi liito-oravaa, jonka pienpoikasaikaista häirintää hankkeissa on vältettävä.

Kohdassa 7.8 todetaan että luonnonsuojelulain 65§ mukainen Natura- arviointi laaditaan hankkeen vaikutuksista Haukisuon-Härkäsuon-Kukkonevan ja Saarisuon-Valleussuon-Hirvilammen Natura-alueisiin. Arviointi tehdään osana Soinin, Alajärven ja Vimpelin tuulivoimahankkeiden osayleiskaavoitusta ja yleissuunnittelua samaan aikaan YVA- menettelyn kanssa. Natura-arviointi ei sisälly ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn, eikä sitä raportoida osana YVA- selostusta.

Edellä mainittu menettely on ongelmallinen, sillä Natura-arvioinnin tulosten tulisi kuitenkin olla YVA- yhteysviranomaisen käytössä ennen lausunnon antamista arviointiselostuksesta, jotta vaikutusten arvioinnin riittävyttä YVA- menettelyn kannalta voidaan täysimääräisesti arvioida. Natura-vaikutusarvioinnissa tulee mainittujen Natura-alueiden lisäksi tarkastella vaikutuksia myös läheiseen Matokankaan Natura-alueeseen sekä myös pohjoisempana sijaitsevaan Pohjoisnevan Natura-alueeseen, koska tällä alueella pesivän tai levähtävän linnuston muuttoreitit saattavat kulkea hankealueen kautta. Erityisesti sen vuoksi, että Natura-vaikutuksia on tarkasteltava yhteisvaikutuksina ainakin samaan aikaan vireillä olevan Louhu-Möksy tuulivoimahankkeen kanssa. Tämä kos-

kee myös Natura-alueiden pesimälajistoon kuuluvia suuria petolintuja. Arviointiohjelmasta saapuneissa lausunnoissa kiinnitetään linnuston osalta erityistä huomiota maakotkiin. Yhteysviranomaisen toteaa lisäksi, että Pesolan alueeseen on kiinnitettävä erityistä huomiota näissä tarkasteluissa.

Etelä-Pohjanmaan liitto on toimittanut lausuntonsa yhteydessä I vaihemaakuntakaavan Natura-arvioinnin tarveharkinnan edellisestä luonnoksesta päivitetyn version, joka olisi voitu ohjelmassa myös mainita ja tulee siis huomioida selostusvaiheessa.

Keski-Suomen ELY-keskus ja Keski-Suomen liitto viittaavat lausunnossaan Keski-Suomen maakuntakaavassa osoitettuun Kyyjärven ja Karstulan raja-alueelle sijoittuvaan Torijärvi-Kelkkasuo (luonnonsuojelualue YSA091852) -aluevaraukseen (sl). Se tulee huomioida hankkeen ympäristöselvityksissä. Lisäksi 5-10 km päässä suunnittelualueen rajasta sijaitsee useita liiton maakuntakaavoihin sisältyviä luonnonsuojelu- tai Natura-alueita, joita tulee tarkastella.

Kohdassa 7.9 Vaikutukset luonnonvarojen käyttöön on selvitettävänä asioina mainittu tuulivoimaloiden ja oheisrakenteiden valmistus, alueiden riistanhoidollinen merkitys ja vaikutukset riistanhoitoon. Tietoa on perusteltua hankkia myös paikallisilta metsästysseuroilta jotka ohjelmassa mainitaan mahdollisina tiedonlähteinä. Vaikutukset maaperään perustusten kaivuutöiden sekä teiden rakentamisen johdosta on myös syytä arvioida. Turvetuotantoalueiden yhteisvaikutukset Soini-Pesola tuulivoimahankkeen kanssa on huomioitava selvityksissä. Suunnitelma-alueelle sijoittuu Vapo Oy:n mukaan sen hallinnassa olevia alueita 900 ha ja useita turvetuotannon ympäristölupia sekä Järvisalonnevalla vireillä oleva ympäristölupaprosessi.

Kohta 7.10 Kuten ohjelmassa on mainittu, liikenteen osalta on voimaloiden suuren koon vuoksi tarpeen selvittää kuljetusreitit ja niihin liittyvät tieverkolliset riskikohteet tai esteet kuten esimerkiksi sillat. Raskaan liikenteen liikennemäärien muutos /tuulivoimala tai tuulivoimala-alue on hyvä tuoda esiin sekä liikennemäärän muutos ja sen vaikutukset tieverkkoon ja alueen asukkaille. Liikenneviraston tuulivoimaohjeessa on esitetty tuulivoimaloiden etäisyysvaatimukset liikenneväyliin. Vaikutukset ilmailuliikenteeseen on myös huomioitava. Kohdassa 9.3 Hankkeen edellyttämät luvat on mainittu tarvittava Liikenteen turvallisuusviraston lentoestelupa sekä Finavian lausunto.

Kohta 7.12 Melu- ja varjostusvaikutukset, riskit; Rakentamisen aikaisia meluvaikutuksia tullaan ohjelman mukaan kuvaamaan sanallisesti. Tästä vaiheesta tulisi kuitenkin esittää myös mallinnus tai laskelmia kartalla mille alueille ja millä voimakkuudella rakennusaikainen melu voi vaikuttaa.

Kohta 7.13 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen on oleellinen kohta ympäristövaikutusten arvioinnissa. Myös välilliset vaikutukset voivat olla merkittäviä, joten myös eri väestöryhmien tasapuolinen huomioon ottaminen on tärkeää. Tarkastelu hankkeen vaikutuksista alueiden ekosysteemipalveluun toisi tähän kohtaan hyödyllistä tietoa. Ympäristövaikutusten arvioinnissa ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia tulisi yleisesti ottaen kehittää. Ekosysteemipalveluilla tarkoitetaan kaikkia ihmisen luonnosta saamia aineellisia ja aineettomia hyötyjä.

Kohta 7.14 Haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot ja vaikutusten seuranta: On tärkeää konkreettisesti hakea esiin keinoja haitallisten vaikutusten vähentämiseksi, arvioida niiden tehoa ja myös esittää selvästi aiotaanko niitä tai mitä niistä aiotaan toteuttaa.

Myös alustava riskienhallintasuunnitelma, riskien tunnistamisen lisäksi, eri haitallisten vaikutusten ja turvallisuuden osalta (kohdasta 7.12) on syytä ottaa mukaan selostukseen.

Arviointiselostukseen edellytetään seurantaohjelmaa johon kootaan seurattavat vaikutukset. Yhteysviranomaisen esittää seurattaviksi vaikutuksiksi rakennusaikaisia ja toiminnan aikaisia vaikutuksia, ja kohteiksi ainakin vaikutuksia pesivään ja muuttavaan linnustoon, melu- ja välkevaikutuksia ja turvallisuuskysymyksiä. Huomiota tulisi kiinnittää riittävän pitkään seuranta-aikaan eri vaikutusten osalta. Maisemavaikutuksia olisi myös tarpeen vertailla etukäteen arvioituihin.

YVA-laissa tai asetuksessa ei ole yksityiskohtaisia määräyksiä seurantaohjelmasta, mutta siinä olisi tarpeen myös todeta miten ja milloin seurannan tuloksista aiotaan raportoida yhteysviranomaiselle ja kunnalle tai muille tahoille.

Kohta 7.15 Yhteisvaikutukset; Yhteisvaikutuksissa muiden tuulivoimahankkeiden kanssa tulee ottaa mukaan kaikki tiedossa olevat hankkeet siinä määrin kuin tietoa on saatavissa tai arvioitavissa, myös YVA- hankkeita pienemmät hankkeet. Mahdollisia yhteisvaikutuksia muidenkin hankkeiden, erityisesti turpeenottoalueiden kanssa tulee myös käsitellä ja selvittää. Selvityksissä on YVA- lainsäädännön ja – direktiivin mukaan aina tärkeää käsitellä hankekokonaisuutta, eli erityisesti huomioida, että mm. sähkönsiirto on osa tuulivoimahanketta. Samoin ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi tarkastella suunniteltua tuulivoimatuotantoa koko sähköntuotanto- ja siirtojärjestelmän osana varavoimakysymyksiin.

Yhteysviranomaisen esittää vaikutusselvityksiin lisättäviksi kohtia jossa käsitellään vaikutuksia puolustusvoimien toimintaan, sekä sääasemiin, tv-, radio- ja puhelinyhteyksiin sekä yleensäkin tietoliikenneverkkoon. Puolustusvoimilta pyydettävä lausunto on arviointiohjelmassa mainittu hankkeen edellyttämässä luvissa. Digita Networks Oy tai muut yhtiöt, laitokset tai tahot voivat antaa tietoja tai lausunnon selvityksiä varten omien toimintojensa osalta.

Muuta huomioitavaa arviointiohjelmasta

Arviointiohjelman kohdassa 9 Hanketta koskeva suunnittelu ja päätöksenteko on kuvattu hankkeen ja kaavoituksen etenemistä suhteessa YVA- menettelyyn. Kohdassa on todettu että ”Soinin kunta päättää tuulivoimayleiskaavan hyväksymisestä, missä yhteydessä se ottaa huomioon tehtyjen vaikutusarviointien tulokset.” Tekstiä tulee arviointiselostukseen vastaavaan kohtaan täydentää (YVALaki 13§) ”Kunnan hanketta koskevassa lupapäätöksestä ja siihen rinnastettavassa muusta päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto on otettu huomioon”.

Kohta 9.1 on YVA- menettelyn ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen tuulivoimayleiskaavoituksen yhteensovittamista kuvattu arviointiohjelmassa melko ylimalkaisesti. Yksityiskohtaisempi kuvaus on aiheellinen.

Kohta 9.3 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset: Ympäristöluvan osalta yhteysviranomaisen toteaa, että ensisijaisesti suositeltavaa on hyvä hankesuunnittelu, eli naapuruussuhdelain huomioon ottaminen ja ympäristöluvan tarpeen välttäminen huomioimalla ennakkoon ympäristövaikutukset mahdollisimman hyvin mm. Ympäristöministeriön tuulivoimasuunnittelusta antaman ohjeen mukaisesti, jotta voimaloiden tehokasta toimintaa ja tuottoa ei esimerkiksi jouduta jälkikäteen rajoittamaan. Sama koskee muiden toimivaltaisten viranomaisten suunnitteluohjeita. Esimerkiksi Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut omia ohjeita.

Keskustelun kohteena on viime aikoina ollut pohdittavana mm. ajatus täydentää Valtioneuvoston päätöstä melun ohjearvoista muun muassa erillisillä ohjearvoilla tuulivoimamelun osalta. Meluohjearvojen kokoaminen yhteen päätökseen helpottaisi hankkeiden suunnittelutyötä.

Arviointiselostuksessa on kuitenkin yleisesti ottaen esitettävä empiiriset tai tieteelliset perustelut siitä mikä osuus mahdollisella poikkeamisella erilaisista ohjeista on ympäristövaikutuksiin. Koska kaavoitusmenettely on sovitettu yhteen YVA- menettelyn kanssa ja samoja selvityksiä käytetään siltä osin kuin ne täyttävät molempien (MRL, YVA) lakien vaatimukset, auttaa hyvä valmistelu myös jatkotyötä.

4.3 Osallistuminen

Osallistuminen on järjestetty riittävästi. Jatkossa on edelleenkin kiinnitettävä huomiota laajaan osallistamiseen.

Hankkeeseen on liitetty erillinen kysely karttapalautejärjestelmällä, jonka tulokset myös raportoidaan arviointiselostuksen yhteydessä. Vastaukset ohjautuvat konsultille eikä niitä käsitellä yhteysviranomaisille saapuneina mielipiteinä. Palautejärjestelmiä käytettäessä tästä on syytä informoida vastaajia. Palauteen antamismahdollisuus myös palautejärjestelmän kautta kuitenkin tukee osallistamista positiivisesti.

4.4 Raportointi

Arviointiohjelma on tiivis ja selkeä, samoin karttamateriaali on selkeää. Karttoja on luonnollisesti eri mittakaavoissa aiheesta riippuen. Kuntien rajojen merkitseminen helpottaisi osaltaan karttojen tarkastelua. Hallinnollisilla rajoilla on merkitystä monelle kuultavalle taholle.

4.5 Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelma on asiallisesti ja asiantuntevasti laadittu ja täyttää riittävällä tavalla ne vaatimukset jotka asetuksessa ympäristövaikutusten arvioinnissa esitetään.

Eräitä korjattavia seikkoja tai puutteita esitetään kuitenkin edellä ja alla yhteenvedossa.

Yhteysviranomaisen edellyttää myös, että sen esittämät sekä arviointiohjelmasta saapuneissa lausunnoissa esitetyt asiatietojen korjaukset, täydennykset tai täsmennyspyynnöt ja mielipiteissä esitetyt lisätiedot huomioidaan jatkotyössä.

Yhteysviranomaisen esittää yhteenvedona, lausunnossa tarkemmin esitetyn lisäksi, jatkotyössä huomioitavaksi arviointiselostusta laadittaessa seuraavaa:

- hankekuvausta ja nykytilanteen kuvausta tarkennetaan arviointiselostukseen
- vaikutus selvityksiin lisätään vaikutukset puolustusvoimien toimintaan ja vaikutukset sää- asemiin, tv-, radio ja puhelinyhteyksiin sekä yleensäkin tietoliikenneverkkoon
- luontovaikutuksiin sisällytetään lausunnossa tarkemmin esitetyt seikat ja pohditaan myös vaikutuksia luonnonsuojelulain 39§ tarkoittamiin seurauksiin ja mahdolliseen 49§ mukaiseen poikkeamisluvan tarpeeseen
- Natura- arvioinnin tulosten tulisi olla saatavissa ennen kuin yhteysviranomaisen antaa lausunnon arviointiselostuksesta ja lausunnossa esitetyt täydennystarpeet otetaan huomioon
- hankkeen vaikutukset turvetuotantoon ja turvetuotannon yhteisvaikutukset hankkeen kanssa on muiden yhteisvaikutusten lisäksi otettava huomioon
- liikennevaikutuksiin sisällytetään vaikutukset ilmaliikenteeseen
- meluvaikutukset selvitetään huolellisesti
- hankkeen vaikutuksia ekosysteemipalveluihin suositellaan selvitettäväksi
- haitallisten vaikutusten vähentämiseen ja ehkäisyyn on kiinnitettävä erityistä huomiota
- seurantaohjelma on tarpeen arviointiselostuksessa
- YVA- menettelyn ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten menettelyjen yhteensovittamista on tarkennettava
- karttapalautejärjestelmän tuloksia raportoidaan arviointiselostuksessa

5. Lausunnon nähtävilläolo

Etelä- Pohjanmaan ELY- keskus lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnon antajille ja mielipiteiden esittäjille. Lisäksi lausunto pidetään yleisön nähtävillä kuukauden ajan Soinin virallisella ilmoitustaululla, Multiantie 27, sekä kunnankirjastossa, Liikekeskus, Alajärventie 2. Lisäksi lausunto tulee nähtäville verkkosivuille osoitteeseen www.ymparisto.fi/PesolakorkeanmaatuulivoimaYVA.

Päivi Kentala
Ympäristöpäällikkö

Riitta Kankaanpää-Waltermann
Kehityspäällikkö

Suoritemaksu

3225,00 €

Maksun määräytyminen ja muutoksenhaku

Maksu määräytyy valtioneuvoston asetuksessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista (907/2012) olevan maksutaulukon mukaisesti, 50 euroa / tunti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Etelä- Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä.

JAKELU

YVA- hankkeesta ja Korkeanmaan alueesta vastaava SABA Tuuli Oy Ab, Koulukatu 3-5, 65100 VAASA, suoritemaksua vastaan

TIEDOKSI

Pesolan hankealueesta vastaava Suomen Hyötytuuli Oyj, PL 9, 28101 PORI

Suomen ympäristökeskus, liitteenä 2 kpl arviointiohjelmia

Lausunnon antajat ja mielipiteen esittäjät, jotka ovat ilmoittaneet yhteystietonsa

